

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 049558 15 Rev
Banjaluka, 24.05.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca S.I. iz B.L., Ul. ..., zastupanog po punomoćniku D.T., advokatu iz B.L., protiv tužene R.b. d.d. BiH, Ul. ..., S., zastupane po punomoćniku A.N., advokatu iz S., radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 049558 14 Rsž od 12.6.2015. godine, na sjednici održanoj dana 24.5.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja, presuda Okružnog suda u Banja Luci broj 71 0 Rs 049558 14 Rsž od 12.6.2015. godine preinačava tako što se žalba tužene odbija i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 049558 12 Rs2 od 30.5.2014. godine potvrđuje u dijelu kojim su poništeni kao nezakoniti rješenje tužene od 16.2.2006. godine i odluka od 06.3.2006. godine i tužena obavezana da tužiocu na ime naknade plata za period od marta 2006. godine do 13.10.2006. godine isplati dosuđene iznose kao u izreci prvostepene presude, sa zakonskom zateznom kamatom (ukupno za ovaj period iznos od 9.607,89 KM), dok se u ostalom dijelu žalba tužene uvažava i prvostepena presuda preinačava u dosuđujućem dijelu odluke o naknadi neisplaćenih plata i razlike plata za period od 13.10.2006. godine do februara 2010. godine, tako što se zahtjev tužioca odbija.

Obavezuje tužilac da tuženoj na ime troškova cijelog postupka plati iznos od 358,00 KM.

U preostalom dijelu revizija se odbija.

Zahtjev tužene za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 049558 12 Rs 2 od 30.5.2014. godine poništeni su kao nezakoniti, rješenje R.b. d.d. BiH S., Glavna filijala Banjaluka, broj 168-II/06 Ip od 16.02.2006. godine i Odluka R.b. d.d. BiH S. broj 2398/06 -2/6 od 06.03.2006. godine.

Obavezana je tužena da tužiocu isplati neisplaćene plate i razlike plata sa zakonskom zateznom kamatom za period od marta 2006. godine do februara 2010. godine u iznosima kako je navedeno u izreci prvostepene presude.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužioca za isplatu naknade po osnovu regresa za korišćenje godišnjeg odmora za 2006, 2007, 2008 i 2009. godinu i zakonske zatezne kamate u iznosima kao u izreci prvostepene presude.

Odbačena je tužba tužioca u dijelu kojim je tražio isplatu naknade na ime troškova prevoza za period od februara 2006. godine do decembra 2006. godine, isplatu premije životnog osiguranja za 2006, 2007, 2008 i 2009. godinu i da se obaveže tužena na uplatu doprinosa i razlike doprinosa za penzijsko – invalidsko osiguranje Fondu PIO RS, na ime tužioca za period od 01.03.2006. godine do 01.03.2010. godine.

Tužena je obavezana da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.000,00 KM, a sve dosuđeno u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti ove presude. Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa kao neosnovan.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 049558 14 Rsž od 12.6.2015. godine žalba tužene je usvojena i prvostepena presuda u pobijanom dosuđujućem dijelu preinačena tako da je tužbeni zahtjev u tom dijelu odbijen kao neosnovan. Naloženo je tužiocu da nadoknadi tuženoj parnične troškove u iznosu od 2.223,00 KM, u roku od 15 dana po prijemu prepisa presude.

Blagovremenom revizijom izjavljenom po punomoćniku i neposredno od strane tužioca, kao i dopunom revizije, tužilac osporava drugostepenu presudu iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužena predlaže da se revizija odbije.

Revizija je djelimično osnovana.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tužilac zasnovao radni odnos kod tužene na osnovu ugovora o radu na neodređeno vrijeme od 20.07.2002. godine i da je kao diplomirani pravnik raspoređen na radno mjesto „saradnik za pravne poslove“ u Glavnoj filijali tužene B.; da se poslovi i radni zadaci navedenog radnog mjesta odnose na pripremanje dokumentacije potrebne za konstituisanje instrumenata obezbjeđenja po osnovu plasiranih sredstava, zastupanje banke pred sudovima u postupku konstituisanja instrumenata obezbjeđenja, praćenje zakonskih propisa, sudjelovanje u kreiranju forme ugovora o svim vrstama poslova, davanje pravnih mišljenja i obavljanje svih ostalih poslova i zadataka koje povjeri šef odjeljenja ili direktor Filijale; da je 13.02.2006. godine rukovodilac odjeljenja za rad sa stanovništvom I.B. podnio disciplinsku prijavu protiv tužioca u kojoj je navedeno da je klijent banke D.B. 03.02.2006. godine podnio pismenu izjavu protiv tužioca da je istom dao 400,00 KM kako bi se njegov kreditni zahtjev pozitivno riješio i da je u kancelariji I.B. mobilnim telefonom sa uključenim spikerfonom pozvao tužioca koji mu se kasnije javio i rekao da mu je odobren kredit; da je ova prijava dostavljena tužiocu koji je na nju dao pismeno izjašnjenje; da je D.B. 15.02.2006. godine dao pismenu izjavu u kojoj je demantovao navode iz prve izjave; da je rješenjem direktora Glavne filijale B. od 16.02.2006. godine, tužiocu izrečena disciplinska mjera raskid ugovora o radu, zbog težih povreda radnih obaveza propisanih članom 2. tačka 4. i 14. Pravilnika o radu koje se kvalifikuju kao zloupotreba položaja ili prekoračenje službenih ovlaštenja sa štetnim i drugim posljedicama za banku i svako drugo ponašanje radnika kojim se protivno pravilima ponašanja koja su propisana nanosi šteta interesima banke ili zbog koga se može zaključiti da dalji rad ne bi bio moguć; da je u disciplinskom postupku utvrđeno da je tužilac prekoračio svoja ovlaštenja obavljajući poslove koji nisu u domenu njegovog opisa posla, da je postupao protivno pravilima ponašanja po Kodeksu poslovnog ponašanja zaposlenika, jer je bio u kontaktu sa klijentom banke, D.B. koji prevazilazi uobičajeni obim komuniciranja, interesujući se pri tome za njegov kreditni

zahtjev i razmjenjujući telefonski broj, te sa njim obavljajući razgovore, iako radnom mjestu tužioca prema opisu poslova ne pripada učestvovanje u procesu rješavanja i odobravanja kreditnih zahtjeva klijenata banke, a da nije utvrđivano da li je tužilac primio novac ili ne; da je prigovor tužioca protiv navedenog rješenja odbijen odlukom uprave tužene od 06.03.2006. godine tako da je radni odnos tužiocu prestao sa danom 28.02.2006. godine; da u disciplinskom postupku nije traženo ni dostavljeno mišljenje sindikata.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud zaključuje da tužilac prema opisu poslova i radnih zadataka svog radnog mjesta te izjavama saslušanih svjedoka nije ni učestvovao u postupku odobravanja nenamjenskih kredita, niti je bio u doticaju sa zaposlenim koji su radili na tim poslovima, a da tužena u disciplinskom postupku ni tokom glavne rasprave nije saslušala sekretara kreditnog odbora I.E. na osnovu čije izjave je utvrdila da je sporne intervencije tužilac vršio posredstvom imenovane radnice. Stoga je zaključio da tužena nije dokazala da su postojali razlozi za raskid ugovora o radu.

Pored toga, nalazi da je tužena postupala suprotno odredbama Pravilnika o radu kada prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu nije pribavila mišljenje sindikata i da je odluka o otkazu ugovora o radu donesena po isteku roka od 15 dana propisanog članom 11. stav 2. Pravilnika o radu, da tužiocu nije omogućeno pravo da iznese svoju odbranu pred disciplinskim organom te angažuje branioca, jer u disciplinskom postupku nije saslušan D.B., I.E., ni tužilac, a nije ocijenjena ni pismena izjava D.B. od 15.02.2006. godine. Takođe, da nastupanje štete po interese tužene nije dokazano. Iz tih razloga prvostepeni sud djelimično usvaja tužbeni zahtjev i sudi kao u izreci prvostepene presude.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbi tužene održao raspravu 13.05. i 12.06.2015. godine, na kojoj su ponovo izvedeni dokazi saslušanjem tužioca u svojstvu partične stranke, te saslušanjem svjedoka D.B., S.S., G.R., S.S.1, I.B., V.P. i E.A., te je žalbu uvažio, prvostepenu presudu u pobijanom dijelu preinačio i tužbeni zahtjev tužioca odbio.

U razlozima drugostepene odluke navodi se da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da tužiocu nije omogućeno da bude saslušan i da iznese svoju odbranu, čime je pogrešno primjenjen člana 128. stav 1. Zakona o radu – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 55/07, dalje ZR), jer mu je dostavljena prijava I.B. od 13.02.2006. godine uz pismenu izjavu klijenta D.B. od 03.02.2006. godine i to dana 14.02.2006. godine, na koje se tužilac izjasnio svojim pismenim izjavama od 13. i 14.02.2006. godine, u kojima je osporio tačnost u njima sadržanih navoda, pa mu je pružena mogućnost da bude saslušan i da iznese svoju odbranu prije donošenja odluke o raskidu ugovora o radu, pri čemu nije od uticaja što tužilac, G.R. i I.E. nisu pred disciplinskim organom usmeno saslušani i što nije udovoljeno prijedlozima tužitelja za suočenje sa klijentom D.B. te obavljanje poligrafskog ispitivanja, jer se odluka o disciplinskoj odgovornosti zasniva na pismenim izjavama tih lica.

Takođe drugostepeni sud nalazi da je disciplinski postupak proveden u rokovima iz člana 11. stav 2. Pravilnika o radu koji propisuje da se raskid ugovora o radu može donijeti u roku od 15 dana računajući od dana saznanja za povredu radnih obaveza i učinioca povrede, što predstavlja rok koji teče od dana saznanja za povredu radnih obaveza i učinioca povrede, do donošenja prvostepene odluke poslodavca o raskidu ugovora o radu. Kako je datum saznanja za povredu 13.02.2006. godine, a prvostepena odluka disciplinskog organa donesena 16.02.2006. godine, nije protekao taj rok sve kada bi se uzelo da je direktor Glavne filijale B. istog dana kada je izjava napisana tj. 03.02.2006. godine saznao sadržinu te izjave, jer je prema odredbi člana 16. Pravilnika o radu rok za vođenje disciplinskog postupka za teže povrede

radnih obaveza propisan u trajanju od jedne godine dana od dana izvršene povrede radne obaveze.

Propuštanje tužene da se prije donošenja odluke o raskidu ugovora o radu pribavi mišljenje sindikata drugostepeni sud ocjenjuje opravdanim, jer takvi oblici organizovanja radnika tužene u vrijeme donošenja spornih odluka nisu postojali.

Nakon što je na raspravi ponovo izveo dokaz saslušanjem tužioca kao parnične stranke, te svjedoka D.B., S.S., I.B., G.R. i S.S.1, drugostepeni sud zaključuje da svjedok D.B. nikad nije osporio da je svojeručno napisao i potpisao pismenu izjavu od 03.02.2006. godine, da mu tu izjavu niko nije diktirao već je istu sam kreirao i odredio njen sadržaj, da nije osporio da je sa svog mobilnog telefona u prisutnosti I.B. u prostorijama tužene u B. pozvao mobilni telefonski broj S.I., da mu se on nije odmah javio na njegov poziv, već mu je nakon toga uzvratio poziv, da su obavili telefonski razgovor na temu da li je tužitelju odobren zahtjev za kredit u iznosu 15.000,00 KM, da je taj njihov razgovor slušao I.B.a pošto je D.B. aktivirao funkciju telefonskog uređaja koja to omogućava. Zbog toga nalazi da su pismene izjave D.B. i njegovi iskazi kao svjedoka u ovom parničnom postupku dosljedni u tvrnji da se obratio tužiocu i od njega tražio da mu omogući i pomogne da dobije kredit u iznosu od 15.000,00 KM nakon što je njegov prethodni kreditni zahtjev odbijen i da su tačne činjenice navedene u izjavi svjedoka od 03.06.2006. godine, a da nisu tačne činjenice navedene u njegovoj izjavi od 15.02.2006. godine, kao ni kasnije negiranje izjave od 03.06.2006. godine koje svjedok čini u svojim iskazima.

Kako navodi svjedoka D.B., kao i navodi tužioca, potvrđuju činjenicu da je tužilac na neuobičajen način komunicirao sa klijentom banke, te mu obećavao lično angažovanje i pružanje pomoći pri odobravanju kredita, drugostepeni sud zaključuje da su pravilne odluke disciplinskog organa da je tužilac učinio povrede radne obaveze koje mu se stavljaju na teret, jer opisane radnje predstavljaju težu povredu radnih obaveza propisanu članom 98. stav 2. t. 3. i 11. ZR, odnosno članom 2. tačka 4. i 14. Pravilnika o radu kako ih je tužena kvalifikovala, zbog čega je prema ponašanju tužioca tužena osnovano zaključila da njegov daljnji rad nije moguć, naročito kada se ima u vidu činjenica da je svjedok S.S. kao direktor Glavne filijale B. tužioca i ranije usmeno upozoravao na njegovo neprimjereno interesovanje za kredite pojedinih klijenata i žalbe službenice I.E. na takvo ponašanje tužioca.

Drugostepena presuda u osporenom dijelu nije pravilna.

Iz stanja spisa proizlazi da je tužena saznala za povredu radne obaveze 03.2.2006. godine, kada je D.B. klijent banke došao kod radnika tuženog I.B. i istog obavijestio da je tužiocu dao novac odnosno iznos od 400,00 KM pod uslovom da mu ishodi pozitivnu odluku kreditnog odbora, te toga dana u kancelariji I.B. sačinio pismenu izjavu o tim tvrdnjama koju je predao I.B. Prijava o pokretanju postupka utvrđivanja disciplinske odgovornosti tužioca podnesena je 13.2.2006. godine kada je I.B., nakon što je o događaju obavijestio direktora, pismeno sastavio prijavu koja je dostavljena tužiocu na izjašnjenje, a iz njenog sadržaja je jasno za šta je tužena teretila tužioca, bez obzira što te povrede u samoj prijavi nisu kvalifikovane kao povrede iz člana 2. tačka 4. i 14. Pravilnika o radu. Prvostepena odluka disciplinskog organa donesena je 16.02.2006. godine.

Kada se imaju u vidu odredbe člana 11. stav 2. Pravilnika o radu koji se po mišljenju ovog suda odnosi na zastaru pokretanja disciplinskog postupka (da se raskid ugovora o radu može donijeti u roku od 15 dana računajući od dana saznanja za povredu radnih obaveza i

učinioca povrede), te odredba člana 16. stav 1. tog Pravilnika, kojom je propisan rok zastare vođenja disciplinskog postupka (za težu povredu radne obaveze godinu dana od dana izvršenja) može se zaključiti da je tužena disciplinski postupak provela bez povrede odredaba o zastari pokretanja i vođenja postupka, pa tužilac u tom dijelu neosnovano prigovara razlozima drugostepene presude.

Suprotno tvrdnjama tužioca iznesenim u reviziji, istom je bilo omogućeno da svoju odbranu u smislu odredbe člana 128. ZR, jer je on dao u dva navrata svoju pismenu izjavu o tim događajima, pa njegovo pravo na odbranu nije prekršeno time što je odluka disciplinskog organa donesena bez njegovog neposrednog saslušanja i bez izvođenja dokaza koje je on predložio.

Pravilan je zaključak drugostepenog suda da činjenica što je disciplinski postupak proveden, a da u tom postupku nije privaljeno mišljenje sindikata, nema uticaja na pravilnost odluke donesene u disciplinskom postupku. Propust tužene da to mišljenje pribavi (čak i da je sindikat bio organizovan) nema kapacitet povrede odredaba disciplinskog postupka koji bi doveli u pitanje pravilnost te odluke samo iz tog razloga.

Međutim, po ocjeni ovog suda tužena nije u smislu odredbe člana 128. stav 3. ZR dokazala postojanje razloga za otkaz ugovora o radu. Tužena je odluku o disciplinskoj odgovornosti tužioca temeljila na izjavi I.B., kao i na pismenoj izjavi I.E. od 15.2.2006. godine, te je u odluci prvostepenog disciplinskog organa od 16.2.2006. godine navela sadržaj izjave ovog lica. Ova izjava nije u toku parničnog postupka dostavljena kao dokaz iz disciplinskog spisa, niti je tužena u toku ovog postupka predložila saslušanje I.E. na okolnost date izjave kod disciplinskog organa, zbog čega se pravilnost i istinitost činjenica utvrđenih u disciplinskom postupku ne može ispitati od strane suda. Iz tog razloga može se zaključiti da tužena nije dokazala postojanje razloga za otkaz ugovora o radu, odnosno da je tužilac učinio povrede radne obaveze koje su mu stavljene na teret i zbog kojih mu je izrečena ta disciplinska mjera.

Pored toga, po ocjeni ovog suda ponašanje tužioca koje mu je stavljeno na teret (kontakti sa D.B. i interesovanje kod I.E. sekretara kreditnog odbora da li mu je odobren kredit) ne bi imali karakter teže povrede radne obaveze zloupotrebe i prekoračenja službenih ovlaštenja sa materijalnim ili drugim štetnim posljedicama za tuženu, jer svako nepropisno ponašanje u okviru službe ne mora uvijek predstavljati ovu povredu radne obaveze. Tužena nije utvrđivala namjeru tužioca da za sebe ili drugog pribavi imovinsku korist, niti uzročnu vezu između korištenja položaja tužioca i posljedica koje su nastale, te njihove težine.

Tužena zaključak o povredi radne obaveze tužioca koja se odnosi na ponašanje iz koga se zaključuje da dalji rad nije moguć, zasniva na tome da bi ponašanje tužioca za tuženu imalo posljedice koje bi dovele u pitanje ugled banke, pri čemu svoj zaključak o toj činjenici tužena izvodi iz toga da bi se iz ponašanja tužioca moglo zaključiti da se kod tužene „krediti mogu dobiti na način da se službenicima banke ponudi novac za tu uslugu“. Kod toga da tužena nije utvrđivala da li je tužilac primio novac ili ne, ukazuje se neutemeljen ovaj zaključak tužene i kontradiktoran izvedenim dokazima.

Tužiocu je stavljeno na teret da je nedozvoljeno kontaktirao sa radnicima banke u vezi kreditnog zahtjeva D.B., a kao otežavajuća okolnost cijenjeno da je direktoru Glavne filijale, koji je donio prvostepenu odluku o odgovornosti tužioca, od ranije bilo poznato da tužilac interveniše u procesu odobravanja kreditnih zahtjeva. Ovo lice (direktor Glavne filijale) je u postupku kod suda izjavilo da je zbog tog ponašanja usmeno skrenuo pažnju tužiocu. Može se

zaključiti da tužena takvo ponašanje tužioca, koje se ispoljilo ranije, nije smatrala težom povredom radne obaveze, jer nije pokretala disciplinski postupak, pa ni lakšom povredom radne obaveze, za koju je tužiocu mogla izreći pismenu opomenu.

Iz navedenih razloga odluka drugostepenog suda kojom je odbijen zahtjev tužioca za poništenje odluka tužene o disciplinskoj odgovornosti tužioca nije pravilna.

Tužilac je od prestanka radnog odnosa (mart 2006. godine) pa do 13.10.2006. godine bio nezaposlen, a od 13.10.2006. godine do 31.3.2008. godine zasnovao radni odnos u K.banci u B., dok od 28.5.2008. godine obavlja poslove advokata. Saglasno odredbi člana 130. ZR, tužiocu po osnovu naknade materijalne štete-izgubljene zarade, kao posljedice nezakonito donesene odluke o otkazu ugovora o radu, pripada pravo na naknadu plate za period od prestanka ugovora o radu pa do zaposlenja 13.10.2006. godine, ali ne i nakon 13.10.2006. godine, kada je tužilac zasnovao radni odnos kod drugog poslodavca kod koga je ostvarivao prava iz radnih odnosa, a kasnije takvu zaradu ostvarivao kao advokat.

Prema nalazu i mišljenju vještaka ekonomske struke, tužilac bi ostvario za navedeni period naknadu po osnovu plata u iznosu od ukupno 9.607,89 KM (od čega mjesečno za period mart-avgust po 1.293,60 KM, za septembar 1.300,00 KM i platu za period od 01.10.-13.10.2006. godine u iznosu od 545,49 KM), sa zakonskom zateznom kamatom na svaki mjesečni iznos od prvog dana sljedećeg mjeseca od dospelosti do isplate.

Iz navedenih razloga, revizija tužioca je djelimično uvažena i odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. i člana 250. stav 1. ZPP.

Kako je drugostepena odluka preinačena, a što je bilo od uticaja i na odluku o troškovima parničnog postupka, to je ovaj sud na osnovu svojih ovlaštenja iz člana 397. stav 2. ZPP, odlučio o troškovima cijelog postupka. Tužilac je djelimično uspio u parnici sa 25%, te mu je srazmjerno usjehu na ime naknade troškova prvostepenog postupka pripada iznos od 1.090,00 KM (25% od iznosa 4.360,00 KM opravdanih troškova prvostepenog postupka), na ime naknade troškova žalbenog postupka iznos od 109,60 KM (25% od iznosa 438,50 KM na ime pristupa na raspravu pred drugostepenim sudom), te na ime troškova revizionog postupka iznos od 109,60 KM (25% od iznosa 438,50 KM prema uspjehu u revizionom postupku). Tuženoj na ime troškova prvostepenog i drugostepenog postupka prema uspjehu u parnici 75% pripada iznos od 1.667,25 KM (75% od iznosa 2.223,00 KM koliko iznose opravdani troškovi prvostepenog i drugostepenog postupka), zbog čega je konačno obavezan tužilac da tuženoj na ime troškova parničnog postupka plati iznos od 358,00 KM.

Odbijen je zahtjev tužene za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 967,59 KM, jer ovi troškovi u smislu odredbe člana 387. stav 1. ZPP, nisu bili nužni za dalje vođenje parnice.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podrašćić